

Pro rodiče a pedagogy

Sledujte rozvoj schopností a dovedností vašeho dítěte s námi!

Pokud vaše dítě "špatně mluví" nebo má jiné potíže např. s motorikou, sluchem, pozorností apod., poraďte se s pediatrem, který vám navrhne návštěvu logopeda či jiného odborníka.

Kdy vyhledat pomoc logopeda?

Nabízím orientační přehled vývoje řeči podle věku:

2 roky

- nevydává zvuky
- nerozumí mluvené řeči
- nereaguje na zvukové podněty
- nenapodobuje řeč
- nekomunikuje ani neverbálně

3 roky

- nemluví, řeč je velmi nesrozumitelná
- zadržává víc jak 6 měs.
- neodpoví na otázku
- nepojmenuje lidi, věci
- nesprávná výslovnost: P,B,M,V,F,T,D,N

4 roky

- komolí slova
- malá slovní zásoba
- neorientuje se v čase a prostoru
- nepoužívá tužku
- kreslí jen čmáranice
- neobratná mluvidla bez mimiky
- neudrží oční kontakt
- netvoří věty nebo jsou gramaticky nesprávné
- nesprávná výslovnost: H,CH,K,G,Ť,Ď,Ň

5 let

- nezapamatuje si básničku
- nerozliší ve slovech slabiky
- nekoordinovaný pohyb
- neřeší konflikty slovně

- nesděluje své pocity
- nerozlišuje sluchem rozdíl slov (koš-kos, liška-myška)
- nesprávná výslovnost: L,Š,Č,Ž,S,C,Z

6 let

- nevypráví děj
- nesoustředí se a neudrží pozornost
- nedokončí sám přiměřený úkol
- nerozliší sluchem první hlásku slova
- špatný úchop tužky
- nezralá kresba
- nenapodobí grafické tvary
- nesprávná výslovnost: R,Ř

Zároveň sledujte vývoj zubů, znělost hlasu, správné dýchání, smyslové vnímání, držení těla, porozumění a využití řeči.

Většina obtíží je vývojová, při včasné a správné nápravě se dají zvládnout před nástupem do školy.

System logopedické péče

logopedická asistentka - provádí běžnou logopedickou prevenci v běžné i speciální třídě, upozorňuje na vývojové nedostatky, podle možností procvičuje to, co navrhne logoped, poradí rodičům pomůcky, postupy atd.

logoped - provádí logopedickou diagnostiku a terapii, pracuje s rodiči a dětmi, případně s dospělými klienty, navrhuje podpůrná opatření pro potřeby vzdělávání a náplň pro individuální vzdělávací plán, doporučuje další odborná vyšetření.

Pracuje v resortu zdravotnictví (klinický logoped) nebo školství (speciální školy nebo školská poradenská zařízení).

rodiče - mají v nápravě řeči nezastupitelnou úlohu. Na nich je denní cvičení podle pokynů logopeda. Jedině tak se mohou správně rozvíjet narušené funkce a dítě bude připravené na školní docházku.

Jak pracovat s dítětem doma

1. Kladná motivace pro cvičení, odměna (např. pohádka, bonbon, výlet atd.).
2. Klid a uvolnění jak u dítěte, tak u rodiče.
3. Cvičte třeba 10x denně po 5 minutách.
4. Pokud dítě vyslovuje hlásku na špatném artikulačním místě, neopravujeme to, ale tvoříme hlásku novou na správném místě.
5. Mluvte o nácvičku jako o společné věci, o tom, že dítě „učí jazýček“ apod.
6. Hodně chvalte a upozorňujte na to, co jste již zvládli... Nezlobte se na dítě za to, co neumí, učte ho to.

7. K vadě přistupujte přirozeně, aby nevznikl u dítěte pocit, že je odmítáno a naopak ani pocit, že je něčím výjimečné.
8. Dítě potřebuje mít dobrý vzor (otec, matka...).
9. Postupujte od nejjednoduššího k nejsložitějšímu a vždy začínejte tím, co dítě už umí.
10. Poslouchejte pokyny logopeda, vyvození správné hlásky začínáme zvuky, slabikami, a pak postupně nejjednoduššími slovy k těm složitějším, nakonec celé věty. Návčik probíhá v několika fázích: opakování po rodiči (nebo logopedovi), samostatné vyslovování podle obrázků, básničky, samostatné vyprávění a spontánní mluva.
11. Domluvte se s dítětem jako hru, že to, co umí, bude říkat správně a rodina to bude hlídat. Kdo objeví chybu, upozorní na ni a dítě se samo opraví (opraví jazýček). Pořád chválit, když mluví dobře!
12. Hlídejte, aby dítě mluvilo raději pomalu, v rychlé řeči dělá více chyb. K tomu pomáhá zpívání, básničky, a když dítěti nahlas čtete pohádky a vyprávíte si s ním.

Vývoj správné výslovnosti hlásek podle věku dítěte

Přehled je pouze orientační, je nutné respektovat individuální vývoj a další faktory, které řeč ovlivňují.

- 2-3 roky: A, E, I, O, U, AU, OU, EU, B, P, M, J, D, T, N, V, F
- 3-4 roky: H, CH, K, G, Ď, Ť, Ň
- 5-6 roků: L, Č, Š, Ž, C, S, Z
- 6-7 roků: R, Ř

Logopedická prevence

Pro správný rozvoj řeči a komunikace je potřeba rozvíjet:

- zrak, oční pohyby, zrakové rozlišování a paměť
- sluch, sluchovou paměť a rozlišování, po 5. roce fonemický sluch (sluchové rozlišování hlásek ve slově)
- hmat, paměť a rozlišování
- hrubou motoriku a koordinaci pohybu celého těla, nápodobu pohybu
- jemnou motoriku a obratnost rukou
- kresbu, fantazii, grafomotoriku
- správné dýchání, plynulost projevu, rytmus
- spontánní komunikaci, gramatickou správnost, jazykový cit
- porozumění a praktické využití řeči

- slovní zásoba
- hlasová hygiena
- pozornost a soustředění, dokončení úkolu

Hodně s dětmi povídejte a čtěte, vyprávějte o tom, básničky, písničky, společné hry, knížky, divadlo, přiměřené aktivity, správný mluvní vzor od vás.

Omezte televizi a počítač, hluk, spěch, vytvořte si pravidelný denní režim.

Logopedické a předškolní výukové programy na PC

- www.jablko.cz
- www.pachner.cz
- www.silcom-multimedia.cz
- www.alternativníkomunikace.cz
- www.mentio.cz
- www.dys.cz

Doporučené tituly:

- Alík, než půjdu do školy
- edice Chytré dítě
- Naslouchej a hrej si
- Brepta
- Méd'a 99
- Těšíme se do školy
- Než začne matematika

Děti se naučí ovládat myš, orientovat se, pracovat také samostatně (nejprve musíte spolu, aby se to naučily, a pak je můžete někdy nechat pracovat samy), zklidní se a naučí se lépe soustředit, pracují zrakem, sluchem i hmatem. Barevné a veselé programy je baví a vhodně vyplní i volný čas.

Programy pro tablety:

- www.i-sen.cz
- www.i-logo.cz
- www.alternativníkomunikace.cz

Doporučuji např. Mluvídek, Logopedie, Hravé učení

Vhodné hračky a pomůcky pro rozvoj dětí

- www.benjamin.cz

- www.hracky-makra.cz
- www.aurednik.cz
- www.nomiland.cz
- www.chytrehracky.cz
- www.woodyland.eu
- www.granna.cz
- www.koh-i-noor.cz
- www.dobre-hracky.cz
- www.logos-rp.cz
- www.mediadida.cz
- www.pastelka.eu

Vhodné knihy pro logopedická cvičení doma

Koupit lze nejlépe v knihkupectví Luxor nebo Černá labuť, Praha nebo v internetových obchodech.

- Fialová, Rozumíš mi?
- Bezděková, Učíme naše dítě mluvit
- Kutálková, Slovo za slovem
- Šimonovy pracovní listy
- Šmarda, Hrajeme si s řečí
- Logopedické omalovánky
- Logopedická pexesa
- Strejčková, Logopedie
- Blumentritová, Vyslovuješ správně?
- Pumpřla, Umíš správně vyslovovat?
- Bednářová, Sluchové vnímání, Zrakové vnímání
- Klimková, Trpaslík v trávě spí
- Neubauer, Artikulace a fonologické rozlišování hlásek
- Housarová, Šulistová, Logopedické cvičení I a II
- Drijverová, Otčenášek, Kdo to je, co to je, jakpak se to jmenuje?

Další odkazy a informace

Hyperaktivita, o.s.

- www.hyperaktivita.cz (kurzy, diagnostika, terapie)

Dyspomůcky

- www.dys.cz
- www.novak.cz
- www.obchodprolevaky.cz

Knihy

- www.portal.cz
- www.gradac.cz
- www.tobias-ucebnice.cz
- www.montanex.cz
- www.raabe.cz
- www.fragment.cz

Poradna pro rodiče

- www.logopedie.unas.cz
- www.logopedonline.cz
- www.rodina.cz
- www.nasedite.cz
- www.predskolaci.cz